

SZÁNTÓ

Politikai
napilap

ELŐFIZETÉSI ÁRA
A kiadóhivatalban átvérve.
Egy évre 10 h.
Negyedévre 4 -
Helyben hához hordva:
Egy évre 20 kor.
Negyedévre 5 -
Védőpecs postán szállítva:
Egy évre 24 kor.
Negyedévre 6 -
Egyes szám ára 5 fillér.

Megjelenik minden nap, a hét első és
Ünnepi napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.
A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XI. évfolyam 291. szám. Nagyvárad. Szerda 1915 december 22.

Anafortánál és Ariburnunál tiszta a levegő

Budapest, dec. 21. (Saját tud.) A török hivatalos jelentés közli: **Az ellenség csapatait hajóra tette december 20 án. Anafortát és Ariburnut megtisztítottuk, egyetlen ellenséges (angol) katona sem maradt ott.** (A Dardanella-ostrom ezer rettenetességeit átszenvedett török nemzet büszkén jelenti az ámuló világnak, hogy félelmetes ellenségét elkergette partjairól dicsőséges, véres harcok után.)

Londonból jelentik hivatalosan. **Az antant csapatokat ágyukkal, hadiszerekkel a Suffla-öbölből és Anafortától sikeresen elszállították ma a harcerekre.** (Ez a török jelentés beismerése.)

Két olasz századot megsemmisítettünk.

Budapest, dec. 21. (Hivatalos.)

Olasz hadszíntér.

Tiroli déli határon a tüzérségi harcok tovább folynak. Két olasz századot megsemmisítettünk, amint a Monte San Michelé előretörést kíséreltek meg.

Az orosz fronton nincs esemény.

Budapest, december 21. (Hivatalos.)

Orosz hadszíntér.

Rafalovkával szemben a Styr mellett egy orosz felderítő osztagot ugrattunk szét.

Hatszáz montenegróit fogtunk el.

Budapest, december 21. (Hivatalos.)

Délkeleti hadszíntér.

A montenegróiak elleni üldözési harcok során tegnap **rohammal elfoglaltunk egy ellenséges hadállást, Beránétól északra.** Csapataink a legutóbbi két nap alatt, mintegy 600 foglyot szállítottak be. *Höfer.*

Ruskij is megbukott.

Budapest, december 21. (Saját tud.) Pétervárról jelentik: **Cári ukáz Ruskij tábornokot betegsége miatt felmenti az északi seregek főparancsnokságától.**

Az albánok is üldözik a szerbeket.

Budapest, december 21. (Saját tud.) Athénből jelentik: **A Drin völgyében felkelő albánok megtámadtak két szerb hadosztályt, melyek szétmorzsolódtak.**

Venizelosz kivándorol Amerikába.

Budapest, december 21. (Saj. tud.) Bukarestből jelentik: **Take Jonescu kijelentette a román parlament folyosóján, hogy Venizelosz volt görög miniszterelnök, aki az antant csapatokat Szalonikibe csalta, választások után Amerikába kivándorol s ott telepszik le.**

Konstantinápoly győzelmi mámorban.

Konstantinápoly dec. 21. Az angolok döntő vereségének és Anaforta s Ari Burnu kiürítésének híre itt késő este vált ismeretessé és óriási örömet keltett. Türelmetlenül várják, hogy az ellenség a Sed il Bahr szakaszt is kiürítse.

A görög választások.

Athén, december 21. (M. T. I.) A Havas ügynökség jelenti: **Az eddig megválasztott képviselők közül 200 Gunarisz híve, 35 Theotokisz, körülbelül 20 Rhallysz és 7 Dimitrakopulos pártjához tartozik. Hatvan választókerületből még nincs hír.**

Gunarisznak többsége van.

Lugano, dec. 21. A Secoló athéni tudósítója táviratozza: **A választások végleges eredménye még ismeretlen, de úgy látszik, hogy Gunarisz túlyomó többségre tett szert. A mai kormány most már minden körülmények között megmarad helyén.**

CZILLÉR nagyáruház 8 olcsó napja bezárólag e hó 24-éig.

Kiemelendők 450 darab különféle modell blousok tafft és trico szoknyák, szörme áruk, kötött női kabátok gyermek ruhácskák, kötények, harisnyák, keztyük fehérneműek. Kézimunkák és minden elképzelhető ujdonságok, costüm és blous kelmékben, selymek és bársonyokban, mélyen leszállított árak. A jelenlegi áremelkedésnél **50 %-al olcsóbban!**

Az ántánt csapatok lázadása. Félnek a német buvárhajóktól

Budapest, december 21. (Saj. tud.) A Kölnische Zeitung jelenti Athénből:

Leumosz, Imbrosz, Tenedosz szigetekről elszállítják az angol-francia csapatokat. Elszállítás előtt Imbroszban az ántánt csapatok fellázadtak s megölték hat vezérkari tisztet. Mudroszból elszállítandó csapatok közt leírhatlan pánik uralkodik, mert félnek a kikötő előtt leselkedő német buvárhajóktól.

Visszaverték a támadó angolokat.

Berlin, december 21. A nagy főhadiszállítás jelenti:

Nyugati hadszíntér.

Hullochtól nyugatra egy német osztag elfoglalt egy angol futóárkot és egy éjszakai ellentámadást visszautasított.

A harc vonal sok helyén élénk tűzérési tevékenység.

Egy majort elfoglaltunk

Keleti hadszíntér.

Különös esemény nem volt. A december 19. ről 20. ra virradó éjjelen egy előretolt orosz osztag megtámadta a közel arevona-lunk előtt fekvő Thessy majort (Vitsytől közvetlen délkeletre). Tegnap visszaűztük őket.

A Vingonok uttól délre és Postiunoscánál, Sartorytól északra ellenséges felderítő osztagokat visszavertünk.

Balkán hadszíntér.

A helyzet általánosságban változatlan. (Min. eln. sajtóoszt.)

A borzalmas népvándorlás.

Amsterdam, dec. 21. Egy itteni lap jelenti Londonból: A menekülő szerbeknek csak egy kis része érte el Görög-Macedóniát. Mialatt az ellenség átvonult Ó Szerbián, a nem katonaköteles szerb férfiak legnagyobb része azokon az utakon menekült, melyek nyugatra és délnyugatra vezetnek. Az aszszonyok és gyermekek legnagyobb része visszamaradt. A Rigómezőn 750.000 menekült gyűlt össze. 250.000 elhatározta, hogy megadja magát. Az Albániába és Montenegróba való menekülés alkalmával ezek pusztultak el az éhségtől és a hidegtől, vagy farkasok tépték szét őket. A menekülők nagy tömege, amely a kemény hidegben Albániába és Montenegróba vonult — főként az elhullott állatokból táplálkozott.

Török hivatalos jelentés.

Konstantinápoly, dec. 21. A főhadiszállítás jelenti:

Dardaneilla-front:

A 18. ről 19. re virradó éjjel és 19. én délelőtt csapataink az Anaforta és az Ari-Burnu szakaszokban heves tűzérési előkészítés után támadásra készültek. Hogy a támadás előkészületét akadályozzák, az ellenség délután Sed il Bahrban összes erővel támadást intézett ellenük, amely azonban teljesen meghiúsult. Erre az ellenség be látva, hogy észak felől előrehaladó támadásunk következményeit ki nem kerülheti, a 19. ről 20. ra virradó éjjel csapatainak egy részét nagy sietséggel hajóra tette. Az ellenségnek még az átláthatatlan köd dacára sem sikerült elkerülni azt, hogy a visszavonulás alatt üldözzük.

A mai jelentések közül a legutolsó úgy szól, hogy Anafortát és Ari Burnut megtisztítottuk az ellenségtől. Egyetlen ellenséges katona sem maradt ott. E szakaszokon egészen a tengerig előrenyomult csapataink az ellenségtől nagymennyiségű sátrat, lőszert és ágyukat zsákmányoltak. Egy ellenséges hidroplán tüzelésünk következtében a tengerbe zuhant. Vezetőjét és megfigyelőjét elfogtuk.

Az ellenség december 20. iki támadása a Sed il Bahr szakaszban a következőképpen folyt le: Az ellenség egyidőig minden nemű tábori ágyúval hevesen bombázta állásainkat. Cirkáló és monitorok támogatták a tüzelést. Ezzel összes erővel megtámadta sorjában jobbszárnyunkat, centrumunkat és balszárnyunkat. Csapataink azonban meg hiúsították a támadást s az ellenségnek óriási veszteséget okoztak. A rohamosapatokat visszakergettük eredeti állásaikba.

A többi fronton a helyzet változatlan.

Péter király Esszad pasánál.

Lugano, december 21. A Corriere della Sera-nak jelentik Bariból: Tegnap száz szerb előkelő férfi, politikus, tanár stb. Szerbiából Bindisibe érkezett. A szerb határtól egész San Giovanni di Meduáig gyalog kellett megteenniük az utat. Péter király ez idő szerint Esszad pasa vendége és olaszországi útjára készül. Olaszországba várják a szkupstina tagjait és a szerb vezérkart Sándor trónörökösrel együtt. Azok a csapatok, a melyek Szkutariba menekültek, most már Durazzo körül táboroznak.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, december 21.

Böthy Pál elnök féltizenegykor megnyitotta az ülést.

Gróf Apponyi Albert: Az egész ellenzék nevében kéri a Házat és a kormányt, hogy a Pénzügyi Központtól szóló javaslatot ne tűzze ki tárgyalásra. Egyenesen a kormányhoz fordulok, hogy eliminálni iparkodjék mindent, a mi újabb keserű diszponenciákat támasztana. Már pedig a Pénzügyi Központnak a napirendre való kitűzése az egész ellenzék meggyőződése szerint nagyon alkalmas arra, hogy ilyen összeütközések támadjanak.

Nincs most alkalma arra, hogy a javaslat érdemleges bírálatába belemenjen, azonban kötelességszerűleg ki kell említenie, hogy ennek a javaslatnak törvényerőre emelkedése és az abban kontemplált intézmény létesítése a kormányzati hatalmat oly mértékben megerősítené anyagi téren... (Zajos Ugy van! kiáltások az ellenzéken.)

Förster Aurél: Egy pártkassza helyett ötszáz lenne!

Gróf Apponyi Albert: ... a mely tönkretenné a politikai szabad mozgást, a mely az egész országra szinte végzetes lehetne.

Ha ezt az intézményt megcsinálják, ezzel elvesz az utolsó maradványa is a szabad politikai állásfoglalás lehetőségének. Eleget magá az a tény, hogy az ellenzék összes tagjaiban megvan ezzel szemben a legnagyobb aggodalom. Ilyen körülmények között nem helyes ezt a javaslatot beledobni a vitába, egy javaslatot, a melyről a Háznak ez az oldala úgy érzi, hogy politikai törekvéseinek nyakába hurkot vet.

Hogy van-e alapja ennek a felfogásnak, vagy nincs, az vitatható, de ez a felfogás mélyen gyökerezik az egész ellenzék lelkében és ez kötelességévé teszi a kormánynak, hogy ilyen javaslatok tárgyalásától elálljon. Felhívja a kormány figyelmét arra, hogy kedvenc terve létesítését inkább áldozza fel, sem hogy megzavarja ennek a parlamentnek a nyugalma és azokat a nagy érdekeket, amelyek a mai időben ehhez fűződnek.

Tisza válasza.

Gróf Tisza István miniszterelnök a Ház elnökséjét kéri, ha rekedit hangja miatt nehezen tudja megértetni magát. Az utolsó másfél év tapasztalatai azt mutatják, hogy a többség, a kormány és ő maga is vindikálhat magának valamit abból az eredményből, hogy a háboru alatt igyekeztek a pártkülömből mellőzni és hogy a közügyek vezetésénél tekintettel voltak arra a nagy érdekre, amelyet Apponyi hangsúlyozott s amelynek — készséggel elismeri — Apponyi is nagy szolgálatakat tett.

Igen szívesen elállna a javaslat napirendre tűzésétől a kormány, hogy ha egyenesen parancsoló kötelessége nem volna ezt a törvényjavaslatot még most tető alá hozni, mert a javaslatnak törvényerőre emelkedéséhez az országnak mélyreható közgazdasági érdekei fűződnek.

Másfelől az általános politikai helyzet

Karácsonyi és Újévi ajándéktárgyak

u. m. valódi arany, ezüst és brilliáns ékszerek, régiségek, műtárgyak, disztárgyak, valódi és chinai ezüstitárgyak, diszműárak, bőröndök, nesseserek, orszények, ridicülök, hadifelszerelési cikkek stb. olcsó beszerzési forrása. Megtekinthető vételkényszer nélkül

STERNBERG J. alkalmi nagyáruházában, Szent László-tér, Kishídő.

➡ Régi tárgyakat veszek, kívánatra házhoz is megyek. — Telefon 13-45. ➡

olyan, hogy igen könnyen, — és nagyon kívánom, hogy úgy legyen — igen könnyen vehetnek az események olyan fejlődést, a melynél fogva elkészünk ennek a Pénzügyi Központnak a felállításával, hogy ha meg nem tesszük sürgősen az intézkedéseket és ha nem biztosíthatjuk azt, hogy ez mint önálló működő szervezet, a mely a maga gyökereit belebocsajtotta a közgazdasági életbe, rendelkezésre álljon azokban a válságos pillanatokban, amelyek közvetlenül a béke, a demobilizáció idejében, ma még egyáltalában meg nem ítéhető időben, nagy erőpróbák elé fogják állítani a magyar közgazdaságot és hitelszervezetet.

Nagyon kéri az ellenzék, hogy abban a vitában, vegyen részt érveinek fegyvertételével.

A kormány és a többség módot fog találni arra, hogy bebizonyítsa, milyen nagy objektív közérdek fűződik ennek a Központnak a megalakításához. Kéri a Házat, hogy e javaslatot a január 3-iki ülés napirendjére tesse ki. (Helyeslés jobbfelől.)

Gróf Andrássy Gyula: Az ellenzék a háború hosszú tartama alatt igen bátrányos helyzetbe került a kormányval szemben. Elismert igazság, hogy az ellenzék akkor fejlődhetik, hogyha harsoghat. A háború másfél éve tart — ki tudja meddig fog tartani — és ez idő alatt az ellenzék valósággal bilincsekbe van verve. Nincs sajtószabadság, nincs gyülekezési szabadság és ezenkívül az ellenzék lelkiismerete alapján önmaga elé is korlátokat szab, úgy hogy az ellenzéki kritika jóformán ki van zárva. Ennek a helyzetnek egész hasznát a kormány és a többség élvezi...

Nálunk még megnehezíti a helyzetet az is, hogy ezt a rendkívüli hatalmat ugyanaz a kormány és ugyanaz a többség birtokolja, a melylyel a háború kitörése előtt közvetlenül az ellenzék élet halál harcát folytattott.

Nekünk kötelességünk ennek dacára a háborúban felretenni minden ellenőrzést és kritikát, amely a hadviselés érdekeinek árt, de viszont elvárhatunk volna a kormánytól, hogy kerülni fog minden alkalmat, amely nekünk ez álláspontunk elfoglalását vagy megtartását megnehezítené, vagy lehetatlenné tenné.

Maga az a tény, hogy fontos ügyekben azokhoz kellene folyamodnunk, a kikkel néhány hónappal ezelőtt minden érintkezést megszakítottunk és kénytelenek voltunk az önhatalmu kormányhoz fordulni, eléggé megmagyarázza az ellenzék magatartását ezzel a törvényjavaslattal szemben.

* **Zsuzsi kisasszony** a Rákóczy-uton 7. sz. alatt Aszódival szembe. Simon Gyula hangszerkészítőnél, Mikor az est mesélni kezd, Nem én lettem hűtlen hozzád. Te szőke gyermek. Háborús lemez újdonságok. Hangszerek hegedők, gramofonok eladása és javítása oloszárban. Hár különlegességek.

Névjegyek

izlésesen és
jutányosan
készülnek a

Szt. László-nyomdában
Szilágyi Dezső-utca 5.

Bonyodalmak a 80.000 koronás ékszerlopás körül.

Pethő Pál dr nyilatkozik.

A Mayerhoffer-féle 80.000 koronás ékszerlopás ügyében Érmihályfalvára érkezett Pintér államrendőrségi fogalmazó, s ugyan azon nyomokat találta, amelyeken Pethő Pál dr rendőrfogalmazó s Oláh Gyula detektív elindultak.

A budapesti államrendőrség tehát magára ráfordított, mert előbb beszüntette a vedresábrányi nyomozást, azután — mert közel a tettes kiderítése — ugyanazon nyomon folytatja. Pethő Pál fogalmazó tehát befejezvéen küldetését, visszatér Debrecenbe, detektívjevel együtt, akinek nyelvtudását ugyancsak felhasználta a nyomozás.

Pethő Pál az ellene megjelent támadásokra a következőket mondotta nekünk:

— Sajátságos, hogy a nagyváradai sajtó egyik másik szögletéből előtör az a régi hang, amelyet a múlt század humora így formulázott: „És végül ródd meg a rendőrséget!” Vieux jeu, előregedett írásmódor, vaktában futni a rendőrséget. S engem, idegent, aki vendégjogon van itt, a legigaztalanabb módon belekever a dolgokba, amelyek valótlanok. Röviden: *senki sem állította, hogy megfogtuk az ékszerlovajt*, tehát nem foghattunk „csizmadiát”.

Arról volt szó, hogy két gyanúsított ember került elő az egyetlen nyomon, amit kideríthettünk, s ezeknek szerepét tisztázni kellett. Tisztáztuk is, úgy, hogy miután e két gyanúsított lehet a tettes, nehogy szabdalbrabehelyezésük esetén, — ha később kiderül bűnösségük, — eltakarítsák a nyomokat s bűnjelüket fogvatartassuk őket. Ehhez a m. k. államrendőrség és a királyi főügyészhelyettes, Baróthy Pál is hozzájárult. Felelős tényezők tehát meggyeztek ebben az egyetlen lehető lépésben, amíg a véletlen, vagy buzgalomunk új nyomot nem mutat. Felelőtlen ujságok most gánacsolnak ok nélkül, s dicsernek érdem nélkül Ferdén, csúnyán állítják be a rendőrség szerepét, e modernül dolgozó szervezetet, amelynek pompás működésére jellemző, hogy a legnehezebb kérdést: ki utazott egy vonaton egy héttel ezelőtt együtt a gyanúsítottakkal, mi teljesen megoldottuk s rekonstruáltuk az egész utazást. És most durván, esetlenül és irástudatlanul, megtámadnak engem s nehezen szerzett reonómémat olyanok, akik az egész ügyről csak hallomás, még pedig rosszul hallomás útján tudnak valamit, az ügyben részt nem vettek, azt nem értik, nem is sejtik nehézségeit. Én Nagyváradon való rövid időzésem alatt elragadtatással néztem a város nagyszerű fejlődését s igaz örömmel találtam egy modern, gondolkozó rendőrkapitányt, Dayka Endre drt, s végül egy olyan fejlett sajtót, amely büszkeségére válik ennek a városnak s ebben a Tiszántúli korrekt, nemes, eleven stílusát élveztem.

Természetes, hogy ilyen fejlettség mellett nagy elmaradottságnak kell lenni azoknál a lapoknál, amelyek kritikátlanul dolgoznak. Most olvasom például, hogy „Klein Ferenc bádogosinas egy üveg rumot ivott s meghalt”, holott hivatalos jelentés van róla, hogy ennek a halottnak neve Sipos Árpád s foglalkozására nézve — rikkanos. Ime, Bodóné, hogy miről beszél, mikor az ő üzletéről van szó. És ezeket a támadásokat átjártatták a fővárosi lapokba, mintha ezt az ujságok állásfoglalása döntené el, mintha megkerülne a tettes, ha egyes lapok így vagy úgy írnak. Ez megalománia. Ugy veszem észre különben, hogy ezek az urak Bernard Shaw-t akarják igazolni: „A riporter olyan

lény, aki rosszul érti meg, vagy nem érti meg, amit hall s ezt rosszul írja le, intelligenciája fogyatékos s nem működik jól”. Az a bátorság, amellyel nekünk támadnak, arra mutat, hogy ezek az urak most gyakorolják magukat a vakmerő támadásban s ezt a lövészárokban akarják profizálni. Azért ilyen paprikás, háborus a hangjuk.

Karácsonyfa-ünnepély a színházban.

A katonák gyermekei részére.

A szent Karácsony közeledtével örömet tölti el a gyermekek szívében. A kis apróságok reménnyel telve várják, mit hoz a szeretet ünnepén számukra a kis Jézuska, mikor kigyulnak a karácsonyfa apró gertyái s boldogság árad szét a családban.

Ez évben azonban, éppen mint az elmúlt év szeretet ünnepén, sok család boldogságát, örömet a fájdalom könnyei zavarják meg; sok családból hiányzik az édesapa. A szerető családfő a távol harctereken küzd a hazáért, mindnyájunk jövőjéért.

A társadalomra, mi reánk hárul a kötelesség, hogy úgy a harctéren elesett hősiaink, mint a esatartereken küzdő derék katonáink árváinak, gyermekeinek megédesítsük, boldoggá tegyük a szent Karácsony ünnepét.

A városházán működő Hadsegélyző bizottság már hetek óta fáradozik, hogy a hadiárvák és a hadi segélyben részesülő családok gyermekei részére karácsonyfa-ünnepélyt rendezzenek, amelynek keretében játékokkal, csemegékkel, ruhákkal ajándékozzák meg a gyermekeket.

December 23-án, csütörtökön délután lesz a színházban a karácsonyfa-ünnepély.

Alkalmi meséket, énekeket adnak elő az apróságok megörvendeztetésére. Hatalmas karácsonyfát állítanak fel a színpadon, pompásan feldisítve.

Az egész színház, a páholyok kivételével, a gyermekek részére lesz fentartva. A jegyeket a városházán a Hadsegélyző Hivatal részéről Juricskay Barna tanácsos felügyelete alatt Salgó Zelma városi havidíjazónő osztja szét a gyermekek között s már egy hét óta óriási munkával és szeretettel végzi ezt a nehéz munkát, hogy megszeresse ezen a napon a gyermekeknek az örömet. Gondoskodik, hogy minden gyermek kijelölt helyén ott találja az ajándékokat. A gyermekek kísérője részére a földszinti és karzati állóhelyek lesznek fentartva. A páholyjegyeket a közönség részére adják el s a befolyó összeget szintén a gyermekek ajándékainak beszerzésére fordítják.

Az ajándékok nagyobb részét a társadalom ajándékaiból hozták össze. A városházán már egy egész bazárra való van felhalmozva. Ezek között igen értékes dolgokat, drága játékokat lehet találni, amiket jómódu családok gyermekei ajánlottak fel.

A szép ünnepély rendezői azonban nagy zavarban vannak. Sok szép adomány gyűlt be, de még mindig nem elég ahhoz, hogy minden gyermek részére jusson belőle. Ezért újból a jószívű társadalomhoz fordulnak s kéri, hogy adakozzanak játékok, csemegé-

ket, gyermekruhákat, esetleg az ajándékok beszerzésére pénzt, hogy ne maradjon küzdő katonáink gyermekei közül egy sem kará-esonyi ajándék nélkül. Igyekeztek mindenki boldoggá tenni a szegény kicsinyek kará-esonyát.

† Mater Celesztin.

Az Orsolya zárdának jószágos tündére volt, kiben a legszebb női erények a világos gondolkodással, a mély tudással ölelkeztek esodálatos harmoniában.

Kicsiny, törékeny test, világos, nyájas nézésű szemek, megnyerő mosoly a kedves arcon, benn pedig a legnemesebb emberi lélek: ez volt mater Celesztin, akit ma sirba kísérnek.

Két hét előtt még ott suhant el könnyű alakja a zárdá folyosóján s nyomában kiderültek a leányarcok, szeretetben dobogtak fel a szívek.

Most pedig ott nyugszik mozdulatlan némaságban szerzetesi ruhájában, menyasszonyi koszorúval fején és sok-sok tanítványa, ki akkor örömpesve fogta körül: most szívettépő zokogással siratja imádott tanítóját.

Bizony egy kiváló magyar tanítónő vezetett el benne, egy Istenadta tehetség, egy igazi paedagógus, a kötelességteljesítésnek eszményképe, aki a modern haladást mély-séges vallásossággal, a szaktudást a leánynevelés minden apró jelensége iránt meleg érdeklődéssel tudta egyesíteni.

Egy izraelita elemi iskolai tanítónő emlegette tegnap könnyező szemmel mater Celesztin halálát. „Nem lehet elképzelni“ — így mondta, — hogy milyen nagyon jó volt. 80-an voltunk tanítónő-jelöltek egy osztályban, de egy sem volt köztünk, ki ma is áldva nem emlegetné nevét. Kedves előadása, világos fejtegetése, lelkes tanítása is megnyert mindenkit, de főleg az ő résztvevő, jószágos, minden bajunk és örömlünkben osztozó szíve bilincselte le minket.

Ha volt valami szomorúságunk azonnal észrevette és csitított: „Ugyan lányok, föl a fejjel, hiszen majd csak elmúlik a baj és ismét jó lesz minden.“

Ha valamelyikünket megbántották, nem nyugodott, míg a megbántottnak elégtételt nem szerzett. A legnehezebb mennyiségtani tételeken az ő kiváló tudományával és jó módszerével könnyen átsegített minket s ha elfáradtunk, mindig volt egy-két nyájas, tréfás szava, amellyel helyreállította lelki egyensúlyunkat. Egy angyal volt, fejezte be emlékezését Mater Celesztin izr. vallásu volt tanítványa.

S nekem úgy tetszik, mintha ezerszeresen visszhangozva hallanám ezeket a himnuszokat, azok ajkáról, akiket ő nevelt, akikkel kedvességét, okosságát, jószágát érezteté és nagyon fáj a gondolat, hogy ő már nem nevel több tanítónőt a háznak.

Igea, az Orsolya zárdá gyásza a nemzeti nőnevelés gyásza is, de Mater Celesztin halálával nem szűnik meg az ő élete nagy munkásságának hatása leánynevelésünkre.

Az igazak munkája túl éli a halált. Mater Celesztin tanítványai tovább lobogtatják majd a fátylát, mely kiesett az ő

kezéből, tovább plántálják majd a jövő nemzedékben a tudást, tovább a nagy női erényeket, melyeket rajta esodáltak és olyan nagyon szerettek. A fájdalom, melyet városunk egész társadalma együttérez az Orsolya szerzetesnővel, — el fog csitulni: de a Mater Celesztin érdemeinek ragyogását az idő nem fogja tompítani.

Özv. Szomély Kálmáné.

Eső, köd, fagy, hó, szél.

Régen: akadály, ma: nem.

A sajtóhadiszállásról érkező jelentések most már határozottan jelzik, hogy az eső, hó és viharok a hadi műveleteket kezdik megakasztani s némely helyen meg is szüntették azokat. Figyelmünk tehát az időjárásnak a hadvezetésre való befolyására terelődik s bizony magoyugvással olvassuk, hogy az orosz határon téli szállásokban helyezkedtek el csapataik, az olasz fronton már jól kiépített fedezékekben húzódnak meg a hó és lavina elől a mi drága véreink, a Nyugaton a viharok miatt alig van valami tevékenység, de Montenegróban még mindig, bár lassu tempóban haladunk előre rendületlenül.

Ez utóbbi mutatja, hogy az időjárásnak ma még nincsen olyan nagy hatása a hadi műveletekre, mint hajdan s ma függetlenebb a harc kimenetele, mint 100 évvel előbb, az időjárástól. Szerbiát rettenetes időben foglalták el, pedig meteorológiai ismereteink fejlettek, de az időjárásnak tulzott füze lembe vétele se jó s ezért mi haladunk előre minden rossz idő dacára is. Az angolok Buenos-Agres-nél, a „Jó Levegő“ hőz címzett városnál azért szenvedtek vereséget s így elvesztették Délamerikát, mert nagyon aggódtak a rossz idő miatt s nem mozdultak.

Most a rossz időjárás jó a törököknek, mert a Dardanelláktól el kell takarodni az antantnak, mert nem tudja a viharos tenger miatt élelmezni csapatait. Jó a fagy nekünk, befagyott az archangelszki-kikötő, Oroszország nem tud muniációt szállítani. A fagyásra spekulál az orosz a Pruth mentén, de megjárta.

A fagyás legfuresább eseteket teremt. A hollandi francia betörés végefelé, 1795 ben, Texel hollandi szigetnél 14 hollandi hadihajó befagyott. A *Devoynter* tábornok vezetése alatt álló hármas huszárok, lovaik patáit kóccal bevonva, az éj sötétjében megközelítették a hajókat s a *hadiflottát lovaság foglalta el*.

Ma csak a fagyás okozta sebek ártalmasak, de ez ellen meleg ruha van elég, fagy, hó, köd, szél nem akadályozzák meg, hogy győzzünk. Nekünk minden akadály legyőzhető, velünk az igazság.

* **Köhögés, hurut, rekedtség, elnyálkásodásnál** használjon kizárólag: Farkas-féle **hurut-szeletkét**. Ára K. — 60 Kapható, Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7/B. Telefon: 18—02.

* **Családi rum** vaniliával vagy ananász ízzel literje K. 380. Mindenféle likőr essentiák 1 üveg 60 fill. Cognac legkiválóbb minőségben. Tejkivonat 4 literre való K. 120. Kapható Farkas István „Apolló“ drogeriájában Rákóczy-ut. 7/B.

A Tiszántúl olvasóihoz

Ezerkilencszáztizzenhat a harmadik év. szám, melyet vérrel irnak be a történelembe. A harmadik, de reméljük az utolsó.

Óriási erőfeszítést teszünk minden téren, hogy nemzetünk jövőjét biztosítsuk. — Istenben bízva, reméljük küzdelmünknek győzelmes befejezését és aztán ismét következik a béke komoly munkája; az új Magyarországnak a vérral szerzett alapokon felépítése.

Ez az új Magyarország, ha még egy ezredévet meg akar élni, nem lehet más, mint a minőnek a régít építették; csak magyar, csak keresztény lehet.

A keresztény Magyarország vérzik ebben a háboruban egy keresztény Magyarorszáért. Ez a győzelem előja, ezt a célt nem szabad a vérző hősök kezéről elútnie senkinek.

A keresztény Magyarország eszméje van a Tiszántúl zászlajára írva. Érte küzd immár impozánssá növekedett táborban Nagyvárad és Bihar megye keresztény közönsége.

Ideális célt tűz ki maga elé a Tiszántúl, de a mellett nem feledkezik el a reális élet követelményeiről sem. A háboru okozta nehézségek dacára jól értesült, tartalmas újságot adunk olvasóink kezébe. Dacára a minden vonalon történő drágulásnak, a Tiszántúl előfizetési ára megmaradt a régi, mi nem emeltük az előfizetési díjakat, mint más lapok megtették, sőt állandó vasárnapi önálló melléklettel bővítettük lapunkat.

Ennek eredménye nem is maradt el. Rövid néhány hónap alatt százakkal szaporodott előfizetőink száma.

Az új év küszöbén bizalommal fordulunk olvasóinkhoz, kérve nemcsak az előfizetések megújítását, hanem lapunk terjesztését is. Mindenki, aki a keresztény sajtót terjeszti, az a keresztény Magyarország szent ügyének válik apostolává.

A Tiszántúl szerkesztősége és kiadóhivatala.

Az érkenézi Pató Pál.

Ami a birónak jó, az jó a tanítónak is.

Az érkenézi községi képviselőtestület érkenézi méretek szerint hadat üzent a haladásnak és ahol csak lehet, mindenütt kereket akaszt, csak azért is, hogy megmutassa, hogy ő az ur a faluban.

Ugy történt ugyanis a dolog, hogy Érkenézen állami iskolát állítottak fel. Az állami iskolát azonban a törvény értelmében a községnek kell gondozni és jókarban tartani, ami már Érkenézen nehéz dolog.

Elsősorban is az iskola 140 növendéke részére az iskola építésekor valami rozoga mellékhelyiséget is készítettek, amely egy fél év múlva összedőlt.

A tanítónő bejelentette az esetet a képviselőtestületnek, a bíró uram pedig kijelentette, hogy ő a legelső ember a faluban és azért az ő házakörül sincs mellékhelyiség. Erre az uri dologra semmi szükség sincs.

A kert nincs körülkerítve, és így minden konyha terményt elleptak belőle az érkenézi tolvajok. Körülkeríteni nem lehet a kertet, mert hát nem kert, ha-

nem szántóföld jár a tanítóknak. Bekerített szántóföldet pedig ki látott? Mondja a bíró ur.

De a tanítónak sütőkemencéje se volt, pék pedig Érkenézen nincs. Ezt be látta a képviselő-testület és csináltatott is egy kemencét; de már ajtó, nem készítették rá. Minek arra ajtó? Oda csak nem mennék be lopni!

De a kut se volt jó, mert egyáltalában nem volt mély. Ami víz onnan arról a szennyes udvarról össze gyűl benne, az kész kolera. Ezt is megmondta a tanítónak. Ebben is igazat adtak neki és elküldtek egy baktort, hogy huzzon ki 12 veder vizet a kútból, ami azután jön bele, az ugy is friss lesz.

Eddig még türt a tanítónak és a tanító. Legujabban azonban más baj is előadta magát. Az iskola épülete oly rozoga, hogy abban lakni nem lehet és így a tanítónak ötöd magával az épület legvédehető helyén, a konyhában kénytelen meghuzni magát. Ez már botrány, ezt már nem volt képes tovább tűrni a tanítónak és az egész ázsiai helyzetet bejelentette a közigazgatási bizottságnak. A közigazgatási bizottság majd gondoskodni fog róla, hogy a mi a bírónak jó, az még nem feltétlenül jó a kulturának is.

Ime egy kulturkép Biharból.

HIREK

A kir. tábla bucsuja Skultéty főügyész helyett estől.

A kir. ítélőtábla büntető tanácsa tegnap tartotta az évben utolsó tárgyalásait, melyen a vádhatóságot Skultéty István főügyész helyettes képviselte, akit — mint megirtuk — legközelebb nevezett ki a király táblabíróvá a szegedi táblához.

A tárgyalások végén Harmathy Károly kuriai bíró, a büntető tanács elnöke a kir. tábla büntető tanácsa előtt megható beszédben bucsuzott a távozó főügyész helyett estől. „Nagyságodnak itteni utolsó tárgyalásakor — mondotta a tanácselnök — bucsuzóra néhány szót kívánok mondani a tanács nevében itt ezen a helyen, Nagyságod működési terén. Kifejezést kell adnom annak a nagyrabecsülésnek, mellyel a tanács Nagyságod iránt viseltetik az után a kiváló működés után, aminek itt a tanács tanuja volt. Nagyságodnak minden egyes felszólalását teljes tárgyilagosság, nagy jogi tudás és a tárgynak részletes ismerets jellemezte. Az évek alatt, míg együtt működünk, megtanultuk Nagyságodat becsülni és szeretői s kifejezésre kell juttatnom azt, hogy a visszaemlékezés Nagyságodra mindig kellemes lesz. Bucsuzóul fényes sikereket kívánok új működése terén. Isten éltesse!”

A tanácselnök közvetlen, átértett szavai mély hatást tettek a jelenlevőkre. A beszédre Skultéty István főügyész helyettes meghatva válaszolt. Elmondotta, hogy körülményei folytán távozik ugyan, de a legszebb emlékekkel lesz a kir. tábla és minden egyes tagja iránt. Megköszönte az iránta tanúsított szíves vonzódást s kérte, hogy tartásuk meg tovább is jóemlékezetben.

*** Bjelik Imre tábori püspök kitüntetése.** A hivatalos lap közli, hogy a király Bjelik Imre tábori püspök, apostoli tábori vikáriusnak a háboru ideje alatt kiváló szolgálata elismerésül a vaskoronarend I. osztályát adományozta a hadiékítménnyel, díjmentesen.

*** A Katholikus Kör vetítő-esté-lye.** A nagyváradai Katholikus Kör Szent László dísztermében ma, szerdán, december 22-én ismét érdekes vetítő előadás lesz. Dr Némethy Gyula tb. kanonok a Dardanellákról és a Boszporuszról tart érdekes és tanulságos ismertető előadást s remek vetített képekben mutatja be Európa ezen bevehetetlen bizonyult tengerszorosának legérdekesebb pontjait, ahol a török seregek vitészségén véres kudarcot szenvedtek a francia és angol csapatok. Dr Némethy Gyula előadása bizonyára ezuttal is nagy közönséget vonz a Katholikus Körbe. Az előadás este 5 órakor kezdődik.

*** Krobotin tábornagy báró.** A hivatalos lap királyi kéziratot közöl, amely Krobotin lovag tábornagynak a bárói méltóság díjmentes adományozását foglalja magában.

*** Srapnell koszoru a felhők fölött.** Egy, az olasz harcéről haza jött tiszt mondta el nekünk a következő érdekes jelenséget:

— Egy repülőnk az olaszok frontjára repült át, hogy ott felkutassa az olasz tüzér-séget. Az olasz területen anélkül, hogy egy puskalövést is tettek volna rá, huzamosabb ideig tartózkodott. Az olaszok nem akartak ágyuval tüzelni a repülőre, mert akkor el-szűnt volna magukat. Hanem mikor a mi frontunkon volt a gép, ott olyan srapnell záport zúdítottak utánna, hogy csak ugy felhőzött. A gép ennek dacára sértetlenül tért vissza. Ez az eset a tengerszoros fölött 1200 méter magasan volt. A gép maga 1200 méteres magasságban repült a lövöldözés pillanataiban, tehát 2400 méterre volt a tengerszoros fölött. Ebben a magasságban már oly ritka a levegő és amugy is nagy szélesend uralkodott, hogy a srapnellek füstgomolyai mint valami fehér lapdák koszorut alkotva teljes két óra hosszat voltak láthatók teljes épségben. Az érdekes jelenségről fénykép felvételeket is készítettek, azonban sajnos ezek nem sikerültek. A srapnell füstkoszorut mindkét fronton sokáig nézték, míg egy felhő el nem takarta a kíváncsiak elől.

*** A Katholikus Népszövetség ünnepéye.** A nagyváradai Katholikus Népszövetség a szent karácsony ünnepén ismét szép ünnepélyt rendez a Katholikus Kör Szent László termében. Ezuttal is pompás programot állított össze a Népszövetség igazgatósága. Ezuttal az ünnepi beszédet Brém Lőrinc kanonok tartja. Ez a program pont egymagában nagy érdeklődésre tarthat számot. Az ünnepély karácsony másodnapján, december 26-án délután 5 órakor lesz. A meghívókat most állítják ki s akik igényt tartanak rá, a Népszövetség helyiségében jelentkezzenek.

*** Szökés az orosz fogságból.** Rajniss Ferenc tanító, aki jóideig Nagyváradon, majd Gyurgyevóban, Romániában működött, mint Szent László egyesületi tanító, a háboru elején bevonult s a galíciai harcokban zászlós lett. Az oroszok fogságába esett sebesülten s Vertschinskbe (Transbaikál, Sibirien) vitték, ahol felépült és szorgalmasan tanult németül. Mint most Sanghaiból írja, sikerült a fogolytáborból kimenekülni s a kínai határon átszökni. Rettentő hidegben lerongyolva, kiéhezve ér-

kezett meg Rajniss Chinába, ahol vendég-szeretetre talált. Most várja az alkalmát, hogy hazatérhessen.

*** A 8-as tüzerek repülőgépekre vadásznak.** Az olasz fronton nagyon gyakori a repülőgép vadászat. A repülőgépek üldözésére külön gyorstüzélgépeket alkalmaznak. Ezek a modern szerkezetű ágyuk nagy veszedelmet jelentenek ugyan a repülőkre, azért ami 8-as honvédeink felveszik velük a versenyt. A harcokról most hazatért egyik telefonosunk mondja el, hogy a 8-as tüzerek nagyszerűen teljesítik kötelességüket.

— Legutóbb egy olasz repülőgép jelent meg állásaink felett. Parancs az, hogy az ágyukkal csak a végső esetben szabad tüzelni, nehogy árulóvá legyen a lövés. Ennek dacára egy 8-as tüzerünk lövett.

— Nem lesz ez a lövés áruló, mert nem lesz kinek áruljon el. És erre megkezdte a munkáját. Az első lövés nem sikerült.

— Fogadjunk három közül leszedelem!

— Eldördült a második lövés is és a gépmadár, mint egy óriási varju forogva zuhant le.

Igy dolgoznak a 8-asok.

*** Adományok.** Czigler Margit 10 koronát és özv. Antalóczy Adolfné szintén 10 koronát adományoztak szerkesztőségünk útján a sebesült katonák karácsonyfájára. Jerzsák Mater Celesztin elhunytá alkalmából koszorúmegváltás címen.

*** A sütőiparosok lisztészükséglete.** Van szerencsénk az érdekeltek tudomására hozni, hogy a Haditermés Részvénytársaság távirati értesítése alapján a sütőiparosok lisztészükségletét az alispán ur látja el. Nagyvárad, 1915. december hó 20. A nagyváradai Kereskedelmi és Iparkamara: Dr Moskovits József s. k. elnök. Dr Sarkadi Lajos s. k. titkár.

*** A katonák gyermekeinek karácsonyfájára.** A hadba vonultak gyermekeinek karácsonyi ünnepére adakoztak: Makkay Katalin gyűjtőívén 17 K, Rácz Sárika gyűjtőívén 680 K, Diósy Irén gyűjtőívén 1140 K, Hlatky Endréné gyűjtőívén 6 K, Ötömösy Olga gyűjtőívén 6 K, Sós Jenő 1 K, Tóth Mariska gyűjtőívén 460 K. Játékot adakoztak Tompa Béláné, Várazeghy Lajosné, Pásztor Margitka és Irénke, Herskó Paula és Lukács Ödönke. A nemes szívű adakozást köszönettel ayugtázza a városi hadsegélyező hivatal.

*** Hirdetmény a pamutból készült fonalak bejelentéséről és a pamut feldolgozásának korlátozásáról.** Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatala a m. kir. miniszterium 4322/915 M. E. sz. rendelete, majd az ezen rendeletét módosító 3379/915 M. E. sz. rendelet értelmében a következőkre hívja fel az érdekeltek figyelmét. Fenti számú rendelet szerint a 3379/915 M. E. sz. rendelethez csatolt jegyzék 3. pontja, amely a zsákok előállításához szükséges pamut, szövet készítés céljaira — pamutnak felhasználását megengedi, a következőképpen módosul: Gabona, liszt, cukor, só, műtrágya-tárolására rendelt zsákok előállításához szükséges pamutszövet, amelyben arra az 1915. évi november hó 15. napja előtt ilyenmü zsákok szállítása iránt vállalt kötelezettség teljesítéséhez van szükség és amennyiben azt, hogy a szállításukra szóló megbízás a jelzett nap előtt adatott, a magyar és osztrák pamutközponthoz előtti jelen rendelet életbeléptetésétől számított öt napon belül igazolják. Nagyvárad, 1915. december 18. Rendőrkapitányság.

*** Nem érdemes másnak lopni.** Tegnap a Váradszöllős és Váradszentmar-
ton közötti országúton a esendőrök elfogtak
egy katonát és egy fiatal suharót, akik
nagyon gyanusoknak tünnek fel előttük már
csak azért is, mivel igazolni sem akarták
magukat. A esendőrök azonban nem nyu-
godtak addig, míg hosszas faggatás után a
fiu be nem vallotta, hogy ő a katona biz-
tatására egy helyről 140 koronát lopott.
Bevallotta továbbá azt is, hogy a pénz
Nagyváradon a Baross hid alá rejtették el
egy kenderben. A esendőrök a bemondás
után megjelentek a jelzett helyen, ahol
valóban megtalálták a kenderben, de a pénz
nem volt benne. Kiderült, hogy a katona
még a büntetését is becsapta. Ugyanis nek-
ik a pénzen osztozkodniok kellett volna,
s épen ezért a katona, mikor a kenderben a
hid alá rejtették, egy őrizetlen pillanatban,
a pénzt kivette a kenderből és egy más
helyen rejtette el. A fiu szinte sejtette,
hogy a katona ki akarja őt játszani, s min-
dig a sarkában volt, de hát a katona nála
is furfangosabb volt. Így legalább okult az
esetből, hogy nem érdemes másnak lopni.
Az is igaz, hogy a katona is beleesett az
önmaga ásta verembe.

*** Összeköttetésünk Spanyolor-
szággal.** Az érdekelték tudomására hoz-
zuk, hogy Spanyolországban már most élénk
érdeklődés mutatkozik abban az irányban,
hogy a már fennálló kereskedelmi összeköt-
tetések monarchiákkal kibővítsenek és
szorosabbá fűzessenek. A spanyol kormány
sulyt helyez arra, hogy a spanyol kereskedői
körök levelezés útján már most közvetlen
összeköttetésbe lépjenek a monarchia keres-
kedőivel és iparosaival, hogy a háboru után
a forgalom azonnal megindulhasson. Mint
spanyol kiviteli cikkek, főleg déli gyümöl-
csök, fűszerek és rizs, tehát oly cikkek jön-
nének tekintetbe, melyek eddig Olaszország-
ból jöttek hozzánk. Mára is igen nagy ér-
deklődés mutatkozik Spanyolországban osz-
trák és magyar ipari termékek iránt is. —
Nagyvárad, 1915 december hó 20. A nagy-
várad Kerkeskedelmi és Iparkamara: dr. Mos-
kovits József s. k. elnök. Dr. Sarkadi Lajos
s. k. titkár.

*** Adományok a hadiárva-
karácsonyára.** Nagyvárad város árvaszé-
kéhez a hadiárva karácsonyi segélyezésére
ujabban a következő nemes adományok
folytak be: Hlatky Endre főispán 10 K, dr.
Ertler Mór 10 K, Reismann Mór 10 K,
Bihoresna pénzüntézet 20 K, dr. Mártonffy
Bogdán 20 K, a Tiszántúl utján Gabrielly
Lajos kanonok 50 K, N. N. 20 K, Mihucz
Jánosné 2 K, összesen 72 K. Barcsik Sán-
dorné 2 korona, gyermekruha és zubbony,
Deutsch Ignác gyermekruha, Tátray Gusztá-
vóné 10 csomag különböző tárgyak. Eddigi
gyűjtésünk eredménye: 2203 kor. 57 fillér
készpénzben és a természetbeni adományok.
A nemesszívű adakozók szives adományaik-
ért fogadják a hadiárva nevében a városi
árvaszék hálás köszönetét. Nagyvárad város
árvaszékének 1915 december 15-én tartott
tanácsüléséből. Dr. Istvánffy István Nagy-
várad város árvaszékének elnöke.

*** A katonák karácsonya.** A hely-
beli kórházakban lévő sebesült beteg és
üdülő katonák részére következő adományok
érkeztek: Gróf Széchényi Miklós püspök 2
hekto tor, Gabrielly Lajos 50 K, Klór An-
tal Szent-Jobb az slispán utján 50, Biki
Papp Ilona, N. N., Farkas Istvánné, Hof-
bauer Pálné 20—20 K, Iparos tanonc iskola
nőverdékeinek gyűjtése 40 K, Pável Mihály,
Jancsó Lajosné, Deák Jakabné, Szodorai
Tamásné, dr. Dévay Zsigmond és neje Kis-
marja, Nagy Gyuláné. Bögös Lajosné,
Jancsó Lajosné 10—10, Kenéz Sándor szolgál-
bíróné 6, Szeghy Jolán, Löwinger József és
neje, Vozáry Ilona, Cseplők Vilma, Török
Erzsébet 3, Pál László, özv. Mikucz Já-
nosné 2, Pannónia iparosasztársaság 35
K, Czillér Imre tárgyak, Novomeszky cuk-

rász cukorka. A Vörös Kereszt Jobbkéz
céljaira meleg ruhákra Imrik Cornelia 10
koronát küldött. Spett Gyula kanonok 30
K, Grócz Béla meleg ruhákat, Óváry Sán-
dorné a Szilveszter-estre 20 korona. Mind-
ezen adományokat hálásan köszöni a Vörös-
Kereszt Jobbkéz.

*** Inteligens** róm. kath. vallásu ko-
moly asszony házvezetőnői állást keres.
Gime megtudható a kiadóhivatalban.

*** Karácsonyi és újévi ajándé-
koknak** megfelelő gyönyörű manicure, fésű,
illatszer és toilette kazetták parfümök legol-
csóbban és legszebb kivitelben Farkas István
Apolló drogeriájában szerezhetők be. Tele-
fon 18 02.

*** Felhívjuk t. olvasóink** figyelmét lapunk
más helyén levő a Népszövetségi Hitelszö-
vetkezet IV. ik évtársulatának belépési fel-
hívására.

x Poloskairtó NOXIN biztos zser.
Ára 1 korona 40 fillér. Kapható kizárólag
Farkas István Apolló drogeriájában Rá-
koczy-ut 7/B.

*** Kossuth-utca Sas-palota. Te-
lefon: 635. sz. Auszódó** 8-féle zamatu
pörkölt kávéi izre és zamatra utánozhatatlan,
kávépörköldém kora reggeltől késő estig a
fogasztók rendelkezésére áll, nagymennyi-
ségben teák, rumok, kakaó, csokoládék,
szardiniák, sajtok, szalámi, Kugler Gerbeaud
cukorkák. Színházba, Apolló, Uránia és Viga-
dó moziba járók cukorkát Aszódtyól Kossu-
t-utca, Rákóczi uton, Zöldfa-passzás és Kossuth-
utcai passzásban vásárolhat főüzleti árak
szerint, kávékrém 1 darab 2 fillér, 1 nagy
rud csokoládé 16 fillér. Kossuth-utcai passz-
ásban külön halkonzerv üzletben kaphat-
ók összesen faju pácolt halak, u. m. ossee,
fillé, tengeri hal, mely pótolja a húst, stb.
stb. Karácsonyra és Mikulára még soha nem
létező óriási nagy szaloncukorka vásár és sok
ajándéknak való édességek kaphatók. Kato-
nai postaladák és harctéri dobozok megtöl-
tése üzleteimben árukkal együtt beszerezhetők.
Üzleti vállalatom: Füzlet: Kossuth utca,
I-ső fiók: Sas-passzage halúziat, III-ik fiók:
Zöldfa-passzage kabaréval szemben, II-ik fiók:
Csokoládé Király Rákoczy-ut Orsolya-zárda.

CIPÓ
ujdonságaim megérkeztek!
Reichard Bozsó
Rákóczi-ut. Orsolya zárda épület.

SZÍNHÁZ

Heti műsor.

Szerdán: Bőregér. (utolsó 30 ik B.
bérlet.)

Osütörtökön délután: Jótékonyeólu elő-
adás (a hadiárva karácsonyára). Szinre ke-
rül: Ali baba, énekes gyermekrege.

Este: Legénybucsu (Bérletszünet).

Péntek délután: János vitéz.

Este: Szünet.

Szombat délután: Bájös ismeretlen.

Este: Öngyűsága ruhája. (Bérletszünet.)

Vasárnap délután: Lyon Lea.

Este: Legénybucsu.

A bőregér. Ma este kerül színre
Strauss régi és kedves zenéjü operettje: a
Bőregér, amely mindenkor nagy házat vonz.
mert az a színes cselekmény, amely a maga
derűjével beharangozza az operette egész
librettóját, örökké kedvence lesz a színházi
közönségnek. Az operette szerdai előadásá-
ban az együttes színe-java játszik élén.
Sz Zsigmond Anna és Komáromy Gizel-
vel. A többi szerep is elsőrangú erők kezé-
ben van.

A hadiárva-kérő. Csütörtökön dél-
után fél négy órakor tartják meg a szí. ház
ban azt a nagyszabásu gyermekelőadást,
amelynek keretében a város közönsége által
gyűjtött pénzből szerzett ajándékokat a szí-
házban osztják szét a hadban elesett hőskö-
rök között. Az ünnepi előadást egy meg-
kapóan szép, aktuális háborus allegória
nyitja meg, amely után Alibaba kerül színre
as a regényes színjáték, amely kétségtelenül
kedves szórakozást fog nyújtani a kicsi-
nyeknek.

IRODALOM

**Forradalom — a könyvek biro-
dalmában.** A könyvek között valószínűs-
forradalmat jelent a „Milliók könyve” című
regényvállalat, mely most indult meg. Ebben
a vállalatban a legjobb magyar írók legjobb
munkáiból, jó papíron, szép nyomtatásban,
izléses kiállításban, teljesen befejezett regényt
adunk 24 fillérért. Egy-egy ilyen regény
2—3—4 koronába kerül. Az olvasó árat ugy-
éri el a kiadó, hogy százezrekben nyomtatja
a regényeket. És ezzel valószínűs kultur-
missziót teljesít, mert soha el nem képzelt
népszerűsítése az íróknak, amikor ilyen olvasó-
áron olvashatja műveit a közönség. Az ol-
vasó így megismeri, megszereti az írókat,
minek föltétlenül következménye, hogy az-
tán többi munkáit is megveszi. A „Milliók
könyve” ben mindenki többet kap 24 fillé-
rért, mint amennyit vár s egy cspással
megveti a könyvgyűjtés szép szokásának az
alapiját. Az első regény Herczegh Ferenc:
A lóp virága, a második regény Szomaházy
István: Mesék az írógepről. Ezt követik a
legérdekesebb magyar és külföldi regények,
többek közt: Mikszáth: Galamb a kalitkáb-
ban, Farkas Pál: Egy önkéntes naplója. A
vállalat regényei mindenütt kaphatók. Elő-
fizetési ára: 6 teljes regényre (negyedévre)
K 1.50; 13 teljes regényre (félévre) K 3.20;
26 teljes regényre (egész évre) K 6.—. Az
előfizetési összeg beküldésére legegyszerűbb
postautalványt használni. A „Milliók könyve”
kiadóhivatala: Singer és Wolfner könyv-
kereskedése Budapest, VI. Andrassy-ut 16.

Színházi Élet. Ince Sándor színházi
lapjának legújabb száma Gábor Andor „Cik-
lámén” című ujdonságából közöl képeket és
apróságokat. Aktuális tréfákat a háborus
világ eseményeinek tarka krónikáját tartal-
mazza a legújabb füzet, mely azonfelül ügyes
illusztrációkat is közöl. Egy füzet ára 30
fillér.

Társaság. Bónyi Adorján befejezi
nagy érdeklődést keltett hosszabb elbeszél-
ést a Császárnő Katonáját A Társaság e
heti számában. Az új szám ezuttal is gaz-
dag mind szövegben, mind illusztrációban.
Somlay Károly regényének folytatása, Pász-
tor József pompás kis novellája, ifj. Gonda
Béla és Vuchetichné Fáy Ficsi érdekes
cikkei mellett több apróbb közlemény és
bírálat foglal helyet az új számban, mely
tele van kitűnően sikerült felvételekkel és
egyéb aktuális fotográfiákkal. A Társaság
előfizetési ára egész évre 18 K, félévre 10
K, negyedévre 5 K. Mutatványszámot in-
gyen küld a kiadóhivatal: Budapest, Ritz-
szálló.

A „Vasárnapi Ujság” december 18-iki száma folytatja az egyre érdekesebb harctéri képek közlését az olasz, a szerbiai s az északi harcterről, — kiváltképp közülök a Linsingen és Bothmer német tábornokokról készült képek, valamint a tengerészeinket az olasz harctéren bemutató felvételek. Egy szép kép Ktesifon romjait mutatja be, a hol a törökök most nagy győzelmüket aratták az angolokon. Szépirodalmi olvasmányok: Laczó Géza és Kaprin regénye, Szöllösi Zsigmond terebélye stb. Egyéb közlemények: Makoldy harctéri rajza s a rendes heti rovatok: a háboru napjai, Irodalom és művészet, Sakkjáték, Halálozás stb. A „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára negyedévre öt korona. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság” kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egetem utca 4.).

Az Új Idők a világháboru kénes krónikája. Hétről hétre ott találjuk az Új Időkben a magyar családok e népszerű folyóiratában, amely minden számában egész sorozat képet közöl a 4 világrész minden harcterről. Különösen érdekesek „Az ellenségeink táborából” sorozat képek, amelyeket egyes egyedül az Új Időkben találhat meg a magyar publikum. A pillanat felvételek ötletes és vidám rovata, apróbb cikkeik feljegyzéseiben tükrözi vissza a háboru lelkét. A Herczeg Ferenc gondos és magas színvonalu szerkesztésében megjelenő hetilap a magyar irodalom színe-java természetét közli szövegrészben. A karácsonyi számban Herczeg Ferenc, Gárdonyi Géza, Csathó Kálmán, Szabolcska Mihály, Farkas Imre stb. neveivel találkozunk friss és művészi írások alatt és ugyancsak a karácsonyi számhoz mellékelve ingyen juttatja el az Új Idők minden előfizetőjének Herczeg Ferenc „A lóp virága” című teljes és önálló regényét. Az Új Idők előfizetési díja negyedévre 5 korona. A kiadóhivatal Budapest, VI., Andrássy ut 16. Kívánatra készséggel küld mutatványszámot.

Az Élet szépirodalmi és művészeti hetilap (szerkeszti Andor József) december 19-i száma a következő tartalommal jelent meg: A katolikus író sorsa. Veterán. — Ging galang. (Költmény.) Boros Ferenc. — Sivatagban, őserdőben... (Regény) Sienkiewicz—Bányai. — Olaszország tragikum. Saly Dezső. — Játék. Szentirmay Gizella. — Kultúra. — Hétről hétre. — Szerkesztői üzenetek. — Ezenkívül egész sokaságát közli az érdekes és aktuális képeknek. A kitűnő lapot melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, I. Fehérvár-ut 15/c. — Előfizetési ár félévre 10 K. Mutatványszámot készséggel küld a kiadóhivatal.

Legujabb táviratok.

Karácsonyi sertésvásár Bécsben.

Budapest, december 22. Bécsből táviratozza tudósítónk: Bejelentették, hogy 3790 disznót hajtottak fel, ebből 1441 süldő és 2549 zsirsertés; a kínálatnál az árak emelkedtek. Jegyeztek: zsirsertést 5,35 koronától feljebb, középet 5,15—5,25 ig, könnyüt 4,60-tól 5 ig; süldőt 4,20-tól 5,20-ig kilónként élsúlyban, fogyasztási adó nélkül.

Görögország jutalma.

Budapest, dec. 21. (Saját tud.) Szalonikiból jelentik: A doirani pályaudvart a görögök megszállták. (Tehát igaz az egyezés, hogy Görögország semlegességéért Szerbiából Doirant és később Gevgjelit kapja a központi hatalmaktól s Bulgária ebbe beleegyezett.)

Igazságszolgáltatás.

Egy vidéki ujság szerkesztői üzenete.

Nyomatvány utján elkövetett becsületsértési ügyben ítélte tegnap a nagyváradi kir. ítélőtábla büntető tanácsa Harmathy Károly kuriai bíró elnökelete alatt.

K. Mészáros Dániel az Orosházi Friss Ujság szerkesztője volt a vádlott, aki azt írta lapjában *Rencsisovszky* Ferenc konkurens hírlapiról, a lap szerkesztői üzenetében „Kaszinói tag” címen, hogy „ez az ur, vagy fene tudja micsoda egy lóto futó alak foglalkozás nélkül ténferog, akit már régen sánemunkára kellett volna küldeni, a Galeotto és denunciáns megvetendő szerepét játssza közöttünk. Olyan, mint a skarabeusz, melynek természete a turás.”

A gyulai kir. törvényszék ítélte a vádlott felett első fokon s elítélte a 92. § alkalmazásával 200 K pénzbüntetésre, nyomtatvány utján elkövetett becsületsértés miatt s kötelezte az ítéletnek az Orosházi Friss Ujság első oldalán leendő közzétételére, de a büntetést a novella alapján felfüggesztette.

Az ítélet ellen a főmagánvádló felebezett.

A tegnapi felebbezési tárgyaláson a kir. tábla helybenhagyta a törvényszék ítéletét azzal az érdekes indokolással, hogy mivel a főmagánvádló csak a novella 1. § ának alkalmazása miatt felebbezett, ehhez pedig joga nem volt, viszont a 92. § alkalmazása miatt csak a főmagánvádló ügyvédje élt felebbezéssel s a főmagánvádló nem, így tehát a felebbezést vissza kellett utasítani s az első bírói ítéletet helybenhagyni.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:
Dr. PAPP KAROLY.

MIT vegyünk karácsonyra ajándékba azoknak, akik a szépet és a zenét szeretik?

A legértékesebb, a legszépebb és a legnagyobb magyar zenegyűjteményt

RÓZSAVÖLGYI 1915. évi Karácsonyi Albumát.

Ára füzve 5 K, kötve 7 K 106 oldal, 46 értékesnél értékesebb zeneművet tartalmaz.

Kapható lapunk kiadóhivatalában.

A Katolikus Nővédelmi Hivatal

által (Teleky-utca 13, telefon 5-39 szám)

AJÁNLKOZNAK: Posta- és villanyoshoz; gondnoki, házvezetői, irodai munkára; társalkodó-, ápoló- és házi-varrónőnek; irodaszolgának egy férfi, aki tud magyarul, németül, románul, üzletben kiszolgálásra; főzőnőnek kórház vendéglő vagy intézetbe; felsőruha és fehérnemű varrás-, foltozás-, harisnyafejelés-, mosás-, vasalás és könnyebb szücs munkára; házhoz járok takarításra, napszámra; gyermek mellé, szobalány-, minden- és kocsisnak.

KERESNEK: B bejárónőt, egy leányt gyermek mellé, szobalányt és inast.

Mindenre nézve felvilágosítást nyújt a nővédelmi hivatal.

Hivatalos órák vasár- és ünnepnap kivételével:

**hétfő, szerda, péntek délelőtt 9-12-ig,
kedd, csütörtök, szombat d. u. 3-5-ig.**

A katolikus nővédelmi hivatalban a **TISZÁNTÚLRA** is lehet előfizetni.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától.
28395-916. szám.

Hirdetmény:

A tengeri készletek bejelentése tárgyában Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatala a magyar kir. Földmívelésügyi miniszter urnak 89900-1915 számú rendelete alapján felhívja a lakosságot, hogy tengeri készletét f. é. december hó 20-tól kezdődőleg folyó hó december 26-áig bezárólag Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalánál földszint 25 számú szobájában Réz Bertalan tb. alkapitánynál jelentésük be.

A bejelentési kötelezettség kiterjed nem csak a magán egyénekre, hanem a jogi személyeket, ipari és kereskedelmi vállalatokat, köztestületeket, közhatóságokat és intézeteket stb. is terheli.

Mindenki köteles az 1915 évi december hó 20-ik napján birtokában (örizetében) lévő összes tengeri készletet bejelenteni, tekintet nélkül arra, hogy a tengeri az ő termése e vagy s-m. továbbá tekintet nélkül arra, hogy a készlet közzükségleti célokra igénybevételre e vagy s-m.

2. A katonai igazgatásnak és a Hadi Termény R. T. nak birtokában lévő készletek nem esnek bejelentési kötelezettség alá. Ezt a kivételt a Hadi Termény R. T. bizományosaira nem vonatkozik.

Figyelmezteti a rendőrkapitányi hivatal a lakosságot, hogy a bejelentést a legnagyobb pontossággal teljesítse, amennyiben az 1914 évi L. t. c. 2 § értelmében a bejelentett adatok helyességének megállapítása céljából a bejelentésre kötelezettek készleteit és raktárait meg fogja vizsgálni.

Kihágást követ el és az 1914 évi L. t. c. értelmében 2 hónapig terjedhető elzárással és 600 koronáig terjedhető pénzbírsággal fog büntetett az, aki tengeri készletét a megjelölt határideig be nem jelenti, azt elrajti és az ellenőrzést meghiúsítja.

Nagyvárad, 1915 december 18-án.

Rendőrfőkapitányság.

Bőrhulladék!

Nagyban és kicsinyben

Postacsomag mintául bórmentve 10 kor. utánvétellel.

Stern Miklós
NAGYVÁRAD
Kossuth-utca 4. sz.

KIADÓ

Rimanóczy-utca 11. sz. házban (volt Darvas-féle palota.) első emeleten nagyuri lakás, 6 szoba télikert, hall, diszkert, autogarage, központi fűtéssel, stb. 1916. május 1-re. Ugyanott a földszinten egy nagy iroda helyiség 1916. május 1-re. Ezredévi emléktér felé 4 szobás lakás azonnal kiadó. Gróf Vécsey-u. 4. sz. házban (Rulikovszky-ut.) két szép 4 szobás lakás, fürdőszobával azonnal kiadó. Értekezni lehet a

Nagyvárad Takarékpénztárban. Teleky-u. 2.

BELÉPÉSI FELHÍVÁS a „Polgári takaré- és segélyszövetkezet” 21-ik ÉVTÁRSULATÁBA.

A „Polgári takaré- és segélyszövetkezet” 1916. január 1-én új évtársulatot nyit, mely 156 héten át, vagyis 1918. év végéig tart. — Mindenki tetszésszerűen számban jegyezhet üzletrészeket s minden üzletrész után hetenként 1 korona fizetendő. A három év eltelte után az évtársulat feloszlik s az összes jövedelem a résztvevők között felosztatik és mindenki megkapja a befizetett tőkét a felmerült haszonnal együtt.

A szövetkezet célja a takarékoságot előmozdítani és önségélyt nyújtani, amennyiben minden tag heti betétei által önmagának tőkét gyűjt, mely a heti részletekben való befizetések dacára is a takarékpénztári kamatozásnál magasabb nyereséget hoz és mert minden tag az általa befizetett összeg 1/10 részét minden előleges bejelentés nélkül kölcsönkép felveheti.

Vidéki tagok a heti fizetéseket postai csekk-lapok útján teljesíthetik.

A szövetkezetbe való belépés alkalmával üzletrészenként 50 fillér beiratási díj fizetendő s egy heti részlet befizetése után már mindenki megkapja saját nevére irt könyvecskéjét.

Szövetkezetünk jelenlegi tisztelt tagjait, valamint mindazokat, kik az 1916. január 1-én kezdődő 21-ik ciklusnak tagjai óhajtanak lenni, felkérjük, hogy a felvétel iránt intézeti üzlet-helyiségünkben (Kossuth Lajos-utca 6. sz.) mielőbb jeleznék sziveskedjenek.

Nagyvárad, 1915. december hó.

A „Polgári takaré- és segélyszövetkezet” igazgatósága.

Belépési felhívás a Népszövetségi Hitelszövetkezet IV. évtársulatába.

A Népszövetségi Hitelszövetkezet 1916 január 1-én IV-ik évtársulatát nyitja meg.

Az előbbi üzletek, — dacára a nehéz megélhetési viszonyoknak, — igen szép eredménnyel folyik.

Belépni szándékozók üzletrészeket jegyezhetnek már most is a hivatalos órák alatt a szövetkezet helyiségében (Szilágyi Dezső-u. 5. sz. a.) Egy üzletrész heti 20 fillér befizetésre kötelez, s ki-ki annyi üzletrészt jegyez, amennyit akar. Felvételi díj üzletrészenként, 10 fillér. 3 év múlva az évtársulat feloszlik; a tagok a befizetett összeget kikapják s a reájuk eső nyereséget is.*

A tagok a befizetett összeg 1/5 részéig a szövetkezettől olcsó kamatra kölcsönt is kaphatnak, mely 3 év alatt fizethető le. Azonfelül betáblázásra, értékpapírral vagy váltóra, bármily összeg erejéig.

A tiszta haszon és nyereség teljes egészében a tagok között osztatik fel, s ki-ki heti betétje arányában részesedik.

A szövetkezet elfogad betéteket is, s azokat legmagassabb kamatlábbal kamatoztatja. Tőkekamatadót a szövetkezet fizeti.

Bizalommal kérjük a belépni szándékozókat, sziveskedjenek szövetkezetünk helyiségében részjegyeket jegyezni.

Teljes tisztelettel

Népszövetségi Hitelszövetkezet.

*Vidéki tagok a befizetést posta útján eszközölhetik.

NAGYVÁRAD VÁROS

VILLAMOS MŰVE

IRODA ÉS RAKTÁR:

TELEFON 514.

NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

TELEFON 514.

Értesítjük a m. t. közönséget, hogy a WOLFRAM LÁMPÁK

ára olcsóbb lett, Wolfram és egyéb izzólámpák nagy raktára legolcsóbb áron a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk. Egész éjjel ügyeletes szolgálat. Költségvetések ingyen. Elvállaljuk villamos világítási és erőátviteli berendezések felszerelését. Csillárok, izzólámpák állandóan nagy választékban kaphatók. Villamos motorok 1/4 lóerőtől minden nagyságban.

Főszerelő telefonja
55.

Főszerelő telefonja
55.